

Примљено : 30. 4. 2025.			
ОРГ. ЈЕД.	Б р о ј	Прилог	Вредност

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Образац 13

ИЗВЕШТАЈ О НАУЧНОЈ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног Видановић (Вилсон) Јелена
родитеља и име
Датум и место рођења 03. 09. 1988. Пирот

Основне студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Филозофски факултет
Студијски програм Србистика
Звање Дипломирани филолог
Година уписа 2007.
Година завршетка 2012.
Просечна оцена 8,64

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет Универзитет у Крагујевцу
Факултет Филолошко-уметнички факултет
Студијски програм Српски језик и књижевност
Звање Мастер филолог
Година уписа 2013.
Година завршетка 2014.
Просечна оцена 10,00
Научна област Српска и компаративна књижевност
Наслов завршног рада *Идеја града у Роману о Лондону Милоша Црњанског*

Докторске студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Филозофски факултет
Студијски програм Докторске академске студије филологије, Наука о књижевности
Година уписа 2014.
Остварен број ЕСПБ бодова 120,00
Просечна оцена 9,57

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Јелена Алексов, Милица Митић, „Простор села и сеоске куће у приповеткама Павла Марковића Адамова (<i>На селу и прелу</i>)”, <i>Језик, књижевност, простор: књижевна истраживања</i> : тематски зборник радова, Филозофски факултет, Ниш, 2018, стр. 231–242. У раду се анализира простор села и сеоске куће у приповеткама Павла Марковића Адамова из збирке <i>На селу и прелу</i> . Ослањајући се на теоријске приступе Поповића, Тимотијевића, Ристовића и Башларову <i>Поетику простора</i> , ауторка се бави слојевитишћу амбијента, од идиличних пејзажа до симболике куће као срца	M14

домашинства. Простор у приповеткама одражава дубоке везе између времена и живота на селу, крећући се од уопштених природних слика до интимних приказа породичног дома. Ово за резултат има визију складног живота, где прошлост и садашњост обликују једну значењску и емотивну целину.

Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО
---	----	----	-----------

Јелена Алексов, „Протицање времена у урбаном свету Романа о Лондону Милоша Црњанског“, *Језик, књижевност, време: књижевна истраживања*: тематски зборник радова, Филозофски факултет, Ниш, 2017, стр. 251-262.

У раду се сагледава доживљај времена у урбаном свету Лондона кроз призму главног јунака *Романа о Лондону* Милоша Црњанског. Истражујући како различите теорије и тумачења (Шорске, Волтер, Смит, Лехан, Владушин) обликују разумевање протицања времена, рад се фокусира на односе прошлости, садашњости и будућности у животу јунака. Лондон је представљен као метафора света и субјект који активно обликује људске судбине. Време, перципирано углавном као прошлост, постаје кључ за разумевање осећаја изгубљености и нестанка јунака, док град прелази границе простора и поприма егзистенцијалну улогу у модерном друштву.

Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО
---	----	----	-----------

Јелена Алексов, „Исидора Данкан – живот кроз игру”, Пчелица издаваштво (Едиција: *Наклон женама*), Чачак, 2018, стр. 39.

Биографска књига која пружа увид у живот и достигнућа Исидоре Данкан, која је својим неконвенционалним приступом и уметничком храброшћу променила свет плеса. Њен утицај превазилази границе уметности, јер је оставила трајан печат на модерном плесу и инспирисала генерације уметника. Књига је из едиције Наклон женама, која слави знамените жене – оне које су својим визијама, упорношћу и одважношћу оставиле неизбрисив траг. Ова едиција подстиче млађе читаоце да цене и истражују животе жена које су се избориле за своје место у историји.

Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО
---	----	----	-----------

Јелепа В. Алексов, „Религијска етика *Порушених идеала* Светолика Ранковића”, *Philologia Mediana*: Годишњак за српску и компаративну књижевност, год. X, вол. 10, (2018), стр. 205-219.

Рад се бави религијском етиком у роману *Порушени идеали* Светозлика Ранковића, са фокусом на симболици манастира као „светог места“ и доживљај Бога. Применом теорија П. Маринковића и Л. Толстоја анализира се морална изопаченост средине у коју је главни јунак, калуђер Леонтије, запао. Истиче се дехуманизација појединаца и друштва и разматра однос јунака према идеалима који га воде у дубоку патњу. Кроз метафору немог крика, Леонтијева трагедија постаје симбол уточишта у недостижном идеалу, откривајући сложену везу између духовног стремљења и реалности.

Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО
---	----	----	-----------

Јелена В. Видановић, „Феминистички и постструктуралистички поглед на *Стратегије плетења мреже* Ј. и В. Ноћића”, *Годишњак за српски језик*, Филозофски факултет у Нишу, година XXXV, број 22, 2024, стр. 33–50.

У раду се сагледавају феминистички и постструктуралистички оквири кроз текст „Стратегије плетења мреже” Јасмине и Владимира Ноћића. Овај необјављени текст, доступан као аудио-запис, служи као основа за истраживање примене концепата гинокритике и арахнологије. Уз коришћење метафоре плетења паукове мреже, рад истражује везу између књижевног стварања, родних питања и идентитета, ослањајући се на теорије Ненси Милер и Ролана Барта. Посебно се разматра допринос Вирџиније Вулф женском искуству у књижевности, док интертекстуални приступ открива сложеност текстуалног ткања и његову улогу у разумевању литературе.

Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО
---	----	----	-----------

Јелена В. Алексов, „Лондон и Москва – судар цивилизација”, Часопис за књижевност, језик, уметност и културу *Липар*, година XVIII/ број 60, Универзитет у Крагујевцу, Крагујевац 2016, стр. 223-234.

Рад анализира Лондон и Москву као симболе судара две цивилизације, истражујући идеју града у делима Милоша Црњанског и Миханла Булгакова. Док московска свакодневница осликава сукоб добра, зла и апсурда, лондонски живот одражава духовно обезличено друштво вођено материјалним сигурностима и друштвеним угледом. Компаративним приступом истражују се сличности између мрачног Запада и идеализованог Истока, при чему се открива како оба велиграда деле духовну декаденцију, моралну изопаченост и отуђеност. Преплитањем стварности и фантазије, јаве и сна, руше се традиционални идеали, уз наглашавање заједничких изазова модерног друштва на глобалном нивоу.

Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО
---	----	----	-----------

- Јелена В. Алексов, „Одисеј, Блум и Рјепнина”, Часопис за књижевност, језик, уметност и културу *Липар*, година XVI / број 56, Универзитет у Крагујевцу, Крагујевац 2015, стр. 85–100.
- У раду је истражен мотив лутања кроз паралелу између Одисеја, Леополда Блума и Рјепнина, осветљавајући утицај града на њихов животни пут. Одисејев повратак на Итаку представља постојаност и испуњење, док Блумово лутање улицама Даблина и Рјепниново у Лондону одражавају отуђеност, дезоријентацију и трагање за идентитетом. Град као лавиринт постаје симбол бесмислене садашњости, док су ликови њихових жена – мудра Пенелопа, верна Нађа и блудна Моли Блум – кључни за разумевање судбине јунака. Рад истиче контраст између Одисејевог испуњења и трагичних путева Блума и Рјепнина, наглашавајући отуђеност у модерним метрополама.
- Рад припада научној области докторске дисертације ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО
- Јелена Алексов, „Бранко Лазаревић 'Мојих седам Скерлића'", Зборник радова са VIII научног скупа младих филолога Србије *Савремена проучавања језика и књижевности*, одржаног 2. априла 2016. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, година VIII/ књига 2, Крагујевац 2017, стр. 355–364.
- Рад представља истраживање доприноса Јована Скерлића српској књижевној критици путем анализе седам текстова Бранка Лазаревића, његовог ученика, настављача и пријатеља. Уводни део нуди осврт на Лазаревићев живот и стил, док се у наставку истражују хронолошки текстови који осветљавају Скерлићеву личност, дело и значај. Лазаревићев приступ спаја научну ерудицију са стваралачким и импресионистичким елементима, пружајући тумачења која су релевантна и данас. Рад истиче вредност Лазаревићевих текстова као основе за савремено проучавање Скерлића и његовог утицаја на српску књижевност.
- Рад припада научној области докторске дисертације ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО
- Јелена Алексов, „Радоје Домановић у Пироту”, Зборник радова са VII научног скупа младих филолога Србије *Савремена проучавања језика и књижевности*, одржаног 28. марта 2015. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, година VII/ књига 2, Крагујевац 2016, стр. 409–419.
- Ово истраживање бави се кратким, али значајним боравком Радоја Домановића у Пироту, осветљавајући његов утицај на културни и образовни живот мале пограничне вароши. Кроз преглед пишчевог живота и дела, истиче се његова борба против духовне заосталости и промоција образовања младих на темељима традиционалних вредности. Домановићев допринос успаваној средини наглашава његову хуманистичку мисију и стваралачки дух, који је, упркос политичким притисцима и личним изазовима, оставио дубок културно-историјски траг. Његова критика друштва, жива и актуелна и данас, осликава га као трајну инспирацију у српској културној историји.
- Рад припада научној области докторске дисертације ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО
- Јелена Алексов, „Нови историзам у анализи приповедака Симе Жикића”, Тематски зборник радова [са осмог међународног скупа] Наука и савремени универзитет 8 (2018)]. Књ. 2, *Савремени токови у науци о језику и књижевности*, Универзитет у Нишу, Филозофски факултет Ниш, 2019, стр. 119–132.
- Фокус рада је на анализи приповедака Симе Жикића кроз призму новог историзма и истраживање како књижевни текстови рефлектују друштвене и историјске противуречности времена у којем су настали. Применом концепта „згуснутог описа“ Клифорда Гирца и других савремених теоријских увида, рад разматра преплитања уметничког, историјског и друштвеног у приповеткама из збирке *Парохијске слике и прилике*. Дискурс се истиче као кључна спона за разумевање вредности и значења једног времена, откривајући дубоку повезаност тематике дела са прошлошћу и њеним утицајем на формирање књижевних структура.
- Рад припада научној области докторске дисертације ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО
- Јелена Алексов, „Слике и прилике из народног живота у приповеткама Симе Жикића (*Парохијске слике и прилике*)”, *Сима Жикић, сведок времена: зборник радова*, Едиција „Завештање” књига 8, Народна библиотека „Његош”, Књажевац, 2017, стр. 58–78.
- Рад нуди анализу преплитања биографских елемената и поетског света у приповеткама које су тематски усмерене на народна веровања, обичаје и митолошке представе. Фокус је на приказу појединца у друштвено-социјалним изазовима и на утицају историјских околности на живот заједнице. Анализом симбола, архетипова и митских елемената, рад открива дубоке везе између усменог предања и приповедачког стила, чиме се истиче дух и културна суштина српског народа на специфичном географском простору.
- Рад припада научној области докторске дисертације ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО
- Јелена Алексов, „Рат у роману *Крила* Станислава Кракова”, *Станислав Краков: авангарда, маргина, наслеђе: зборник радова о стваралаштву Станислава Кракова (1895-1968)*,

Народна библиотека „Вук Караџић”, Крагујевац, 2015, стр. 25–37.

Радом се истражује ратна стварност у роману *Крила* Станислава Кракова путем анализе живота војника и официра пред пробојем Солунског фронта. Испитујући ратно искуство главног јунака, рад се бави дубоким, експресионистичким приказом живота на фронту, у коме се рат представља кроз слике смрти, бола и туге. Описује се неизвесност и суровост ратних дана, као и потрага за смислом живота у таквом катастрофалном контексту. Рат, као најмрачнија и најбесмисленија страна људског живота, обликује појединце и народе, водечи ка дубоким личним и колективним трагедијама. Ратно искуство, као основа за стварање експресионистичких дела, пресудно је утицало на рад Станислава Кракова и других српских писаца.

Рад припада научној области докторске дисертације ☒ ДА ☐ НЕ ☐ ДЕЛИМИЧНО

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 5 радова, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА КАНДИДАТА ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ОДОБРАВАЊЕ ТЕМЕ

Кандидат испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и ДА ☒ НЕ ☐ Статутом Факултета да поднесе захтев за одобравање теме докторске дисертације

Образаложење

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА МЕНТОРА

Име и презиме, звање Снежана Божић, ванредни професор
Ужа научна област за коју је изабран у звање Српска и компаративна књижевност (Методика наставе књижевности)
Датум избора 25. 12. 2020.
Установа у којој је запослен Филозофски факултет Универзитета у Нишу
Е-пошта snezana.bozic@filfak.ni.ac.rs

Најзначајнији радови ментора из научне области којој припада тема докторске дисертације

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Божић, С., Јовановић, Ј. (2022). Однос књижевног канона и дела популарне културе у настави. <i>Канон српске књижевности</i> , зборник радова са Друге интеркатедарске србистичке конференције (Тршић, 2021), Београд: Завод за унапређивање образовања и васпитања, стр. 309–325.	M44
2	Божић, С., Марковић, М. (2024). Превенција вршњачког насиља путем реализације наставних садржаја – пример наставе књижевности у основној школи, <i>Иновације у настави</i> , XXXVII, 2024/1, стр. 32–42, DOI: http://www.inovacijeunastavi.rs/sr/37-1-3/	M24
3	Божић, С. (2020). Емпатијско-етички модел читања у настави књижевности. У: <i>Књижевна историја</i> , часопис за науку о књижевности, бр. 170, год. LII (2020), Београд: Институт за књижевност и уметност.	M24
4	Божић, С. (2023). Ергодиичност, графизам и мултимедијалност као књижевне стратегије у делима српских писаца. <i>Зборник радова Филозофског факултета у Приштини</i> LIII (2), 149-161. DOI: https://doi.org/10.5937/zrffp53-43090	M24
5	Božić, S. (2019). Obrada motiva smrti u nastavi književnosti. U: WIELKIE TEMATY KULTURY W LITERATURACH SŁOWIAŃSKICH 13, Tanatos 2, SLAVICA WRATISLAVIENSIA CLXVIII (Red. Elżbieta Tyszkowska-Kasprzak, Współpraca Gordana Đurđev-Malkiewicz, Mateusz Świątlicki, Dorota Żygadło-Czopnik), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 2019, str. 615–629. DOI: 10.19195/0137-1150.168.52 ISSN 0239-6661 (AUWr) ISSN 0137-1150 (SW)	M14

Менторства у последње три године			
Р. бр.	Име и презиме докторанда, тема докторске дисертације, факултет/универзитет	Датум именов.	Датум одбране
1.	Кристина Петровић, <i>Ангажована драма у наставној пракси</i> , Филозофски факултет Универзитета у Нишу	29. 10. 2020.	13. 7. 2021.

Ментор испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета ДА ☒ НЕ ☐

Образаложење

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ

Предлог наслова теме *Женски канон српске књижевности у наставном проучавању*
докторске дисертације

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке
Научна област	Филолошке науке
Ужа научна област	Српска и компаративна књижевност
Научна дисциплина	Методика наставе књижевности

1. Предмет научног истраживања *(тој скупини)*

Разматрање женског канона српске књижевности у контексту наставног проучавања захтева осветљавање неколико кључних аспеката: појма књижевног канона, улогу женских аутора у формирању тог канона и начин на који се таква дела представљају кроз образовни систем, примарно у настави књижевности. Традиционално, књижевни канон био је првенствено мушки оријентисан, што је довело до маргинализације женских гласова и дела. Осим тога, важно је узети у обзир то како су социјална и друштвена ситуација кроз историју обликовале улогу жена у друштву и култури, што је директно утицало и на њихову позицију у књижевности. Жене су често биле искључене из јавне сфере, а њихово стваралаштво потискивано или занемарено.

У уводном делу рада дефинисаће се предмет и циљеви истраживања и указати на разлоге због којих је потребно посебну пажњу посветити женском књижевном канону и његовом уделу у наставним програмима и шире, у наставној пракси. Усмереност на корене женског писања у српској књижевности, на његов настапак и развој, те на преглед женског ауторства у српској књижевној историографији биће полазиште за даље развијање теме и њено додатно гранање у посебна поглавља.

Шире сагледавање истраживачког проблема подразумева осветљавање женског ауторства из перспективе родних студија и феминистичке критике, уз ослањање на методе које предлаже генеалогичка, али и на теоријске поставке Мишела Фукоа о трансгресији, психоаналитичку критику Жака Лакана и постмодернистички концепт перформативне теорије рода Џудит Батлер. Полазећи од феминистичких, постструктуралистичких и родних теорија, овај рад користиће анализе теоретичарки попут Елене Сиксу (*Hélène Cixous*), Лис Иригаре (фр. *Luce Irigaray*) и Јулије Кристеве (буг. *Јулија Кръстева*), које преиспитују доминантне дискурсе о књижевности и месту женских аутора у њему. Посебну пажњу у овом оквиру заслужује Џудит Батлер, која својим радом редифинише појам рода као перформативног чина, наглашавајући да род није фиксна, природна категорија, већ друштвени конструкт. Њено дело *Невоља с родом* има значајан утицај на развој теорије феминизма, нарочито у контексту расправа о књижевном стваралаштву и канону. Татјана Јовановић се у својим радовима бави анализом могућности женског аутора, посебно у контексту постлакановске теорије. Она истиче да је у савременим теоријама субјекат увек означен као мушки, док су жене скрајнуте у маргине симболичког поретка. Разматрање ових теоријских оквира омогућава дубље разумевање женског књижевног стваралаштва и простора који оно може заузети у образовању.

Део рада биће посвећен теоријском тумачењу порекла и историјата канона, развоју појма канона, потом феминизму и родним теоријама, женском писму, као и утицају феминистичке критике на канон. Посебан акценат је на питањима – ко су ауторке које су ушле у српски књижевни канон, који жанр оне негују и зашто. Анализа корена женског писања у српској књижевности биће путоказ ка представљању критичког прегледа женског ауторства у српској књижевној историографији. У датом прегледу посебан значај придаће се стваралаштву српских ауторки 20. века, нарочито оних које се налазе у важећим наставним програмима (И. Секулић, Д. Максимовић, С. Велмар Јанковић, Г. Олујић...).

Фокус средишњег дела рада биће на заступљености и одликама књижевног дискурса женског стваралаштва у домаћој књижевности, с циљем да се представе турбулентне друштвено-историјске околности у којима се развијала феминистичка критика. Жанровска припадност и структура, стил, емоције, обичаји, догађаји, сегменти јавног и приватног, биће сагледавани као производ целокупног друштвеног и културног одређења времена у коме су ауторке живе и стварале.

Део рада представиће истраживање планова и програма које је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Р. Србије предвидело у настави књижевности у основним и средњим школама, с циљем да се уочи у којој мери они омогућавају бављење делима српских књижевника. Улога образовног система у обликовању школског књижевног канона је од кључног значаја. Преко школских програма формирају се литерарни афинитети и вредносни судови код ученика, те је важно размотрити како су жене писци представљене у оквиру тих програма. Питање које се овде намеће гласи: Колико су дела женског ауторства присутна у наставним плановима и програмима и како се о њима дискутује на часовима књижевности? Неке од најчешће

проучаваних ауторки у основним и средњим школама (нпр. Исидора Секулић, Десанка Максимовић) често су третиране изван контекста феминистичке критике, чиме се пропушта прилика да се осветли значај њиховог доприноса књижевности као дела женског канона. Анализа наставних планова и програма из књижевности открива јасан недостатак заступљености ауторки. У неким програмима, ауторке су присутне у минималном обиму, а и тада су често сврстане у споредне позиције у односу на мушке ауторе. Истраживање би могло обухватити преглед лектира и начина на који су заступљене жене писци. Дубља анализа би могла показати колико су ове ауторке презентоване кроз патријархални дискурс и да ли ученици развијају критички однос према књижевним и културним нормама које такав дискурс намеће.

Један од сегмената средишњег дела рада чиниће и резултати планираног емпиријског истраживања, којим ће се, на одговарајућем узорку, утврдити ставови наставника књижевности према различитим питањима повезаним са женским књижевним каноном у наставном контексту.

Завршни део рада чиниће методичке припреме за часове обраде конкретних прозних текстова изабраних из корпуса представљеног у централном делу рада, у које ће бити инкорпорирана сазнања до којих се у том делу рада дошло. Закључак подразумева сажету синтезу обављеног истраживања.

2. Усклађеност проблематике са коришћеном литературом *(до 200 речи)*

Предложена литература обухвата референце које су потпуно усклађене са најављеним истраживањима у оквиру израде докторске дисертације: релевантне радове/ауторе из домена феминистичке теорије и критике, родних студија, психоаналитичке и постструктуралистичке теорије; кандидаткиња наводи истакнуте студије из области методике наставе књижевности и педагошких истраживања, и, на крају, књижевнокритичку литературу којом ће се служити при тумачењу конкретних књижевних текстова и током израде припрема за њихову наставну обраду.

3. Циљеви научног истраживања *(до 500 речи)*

Целовито сагледана, одабрана тема упућује на више циљева истраживања. Прелиминарна истраживања показала су да у српској методичкој теорији и пракси нема довољно научно и стручно заснованих увида у значај бављења женским стваралаштвом у настави књижевности. Због тога је примарни циљ проучавање улоге женског канона српске књижевности у настави (књижевности), односно указивање на конкретне начине његовог укључивања у наставни процес, али и у ваннаставне активности ученика у сарадњи са другим културним установама.

Један од истраживачких циљева јесте да се на основу генсалогije женског стваралаштва у српској књижевности, с нагласком на термилолошким одређењима, главним одликама и најзначајнијим представницама епохе модерне, потом међуратног и послератног модернизма, те савремене књижевности, укаже на неоправдану запостављеност и занемаривање овог изузетно важног сегмента српске традиције и културе у образовно-васпитном процесу. Српска књижевност 20. века означава период књижевно-естетских иновација које су се обликовале у складу са новим идејама и стремљењима младе генерације током успона демократије и формирања и развоја грађанског друштва. С појавом нових идеја и односа према књижевности и култури, тематски круг се проширује, уводе се формално-стилске иновације и настају нови, делимично хибридни књижевни жанрови. Свеобухватне промене у српској књижевности 20. века могу се препознати не само у делима најистакнутијих писаца, већ и у стваралаштву ауторки које данас заузимају значајно место у српском књижевном канону.

Такође, један од циљева јесте указивање на могућност да се ученици преко различитих књижевних дела упознају са временом, друштвеним, политичким и историјским околностима у којима су дела настала и ауторке живеле, што подстиче свест о родној равноправности, као и свест о очувању и значају традиције, културе и порекла.

Ово истраживање има за циљ и преиспитивање и указивање на могућности ревизије наставних планова и програма како би дошло до веће инклузије књижевних дела женског ауторства у образовни систем. Циљ истраживања је, такође, да понуди конкретне предлоге за промену у начинима на који се женски књижевни канон обрађује у настави књижевности. Укључивање женских гласова не само да обогаћује књижевни канон, већ доприноси и ширем разумевању друштвених динамика, питања рода, идентитета и правде. На тај начин, ученици се охрабрују да развијају критичко мишљење и сензибилитет за књижевна дела која одступају од доминантних, уобичајено мушких норми. Предлози за реформу укључују: увођење нових ауторки у наставни програм, промену начина интерпретације женских аутора у учионици, као и коришћење феминистичких критичких метода у анализи текстова. Добијени резултати могу бити полазиште даљем истраживању женског књижевног канона у настави књижевности.

4. Очекивани резултати, научна заснованост и допринос истраживања *(до 200 речи)*

У домену анализе присутности књижевних дела женског ауторства у наставним програмима резултати ће показати у којој мери су дела женских аутора укључена у курикулуме основних и средњих школа, чиме се стиче поуздан увид у заступљеност ауторки, њихову припадност одређеним епохама и пресвлађујућим жанровима.

Идентификација образовних пракси које подстичу или ограничавају проучавање женског књижевног стваралаштва омогућиће сазнање о методичким приступима који или фаворизују мушки књижевни канон, или дају простора женским ауторима, уз подразумевајућу анализу метода и дидактичких приступа који доприносе равноправнијем представљању женских гласова.

Критичка рефлексија о културним и друштвеним факторима који утичу на канонизацију женских писаца може донети увид у то како су историјски и друштвени услови, као што су патријархат, политика и образовни системи, обликовали женски књижевни канон и на који начин они утичу на данашње наставне праксе.

Предлози за унапређење наставе књижевности у контексту родне равноправности понудиће препоруке за реформу наставних програма, предлоге стратегија које би омогућиле веће укључивање женског књижевног канона у наставу, уз сугестије која би конкретна дела и ауторке требало увести.

Резултати испитивања утицаја феминистичке теорије на канонизацију и наставно проучавање женских аутора могли би показати колико су феминистичке теорије, попут оних Елен Сиксу, Луси Иригаре или Јулије Кристеве, утицале на реинтерпретацију канона и на наставне праксе у проучавању женских аутора.

Сви наведени очекивани резултати допринеће бољем разумевању актуелне позиције књижевних дела женског ауторства у образовним институцијама и понудити конкретна решења у правцу инклузивнијег књижевног образовања.

5. Примењене научне методе (до 300 речи)

Истраживању ће се приступити применом научних метода квалитативног и квантитативног типа: теоријске анализе, интерпретације, компарације, корпусне анализе, анкетања, анализе садржаја и дескрипције, евалуације наставних пракси... Методолошка основа рада биће употпуњена увођењем наставне методологије, у апликативном сегменту дисертације.

Примена овакве научно-стручне методологије омогућиће: проучавање релевантних теоријских оквира (феминистичке критике, постколонијалне теорије, теорије канона, психоаналитичке критике) како би се разумело на који начин су феминистичке и родне теорије обликовале или утицале на канон и образовне праксе; разумевање културних и родних конструкција, начина на који књижевни канон обликује и преноси родне улоге и стереотипе; анализу традиционалног књижевног канона и начина на који он потискује или маргинализује женске гласове и остварења, а с циљем омогућавања реинтерпретације и реевалуације тих дела у образовном контексту; поређење наставних планова и програма у различитим образовним институцијама и друштвеним периодима, како би се установило да ли и како се приступи женском књижевном канону разликују; тумачење конкретних књижевних дела укључених у канон; проучавање учесталости и контекста у којем се спомињу женски аутори у уџбеницима или наставним програмима, као и у литератури која се користи у образовним институцијама; анкетање наставника и ученика како би се квантитативно анализирале њихове перцепције о присутности женских аутора у настави; процену начина имплементације (наставног) проучавања женских аутора, уз анализу ефеката на ученике заступања родне равноправности, критичког мишљења и разумевања књижевне традиције.

Синергијска примена ових метода треба да омогући свеобухватно истраживање које успоставља равнотежу између теоријских увида, емпиријских података и наставне праксе, пружајући темеље за дубље разумевање женског књижевног канона у образовању.

Предложена тема се
прихвата неизмењена

ДА

НЕ

Коначан наслов теме *Женски канон српске књижевности у наставном проучавању*
докторске дисертације

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Комисија закључује да је предложена тема Јелене Алексов *Женски канон српске књижевности у наставном проучавању* научно утемељена, те да треба одобрити израду дисертације о описаном истраживачком проблему. Бавећи се феминистичким теоријским приступима, родним студијама и реевауацијом књижевног канона, ово истраживање има за циљ да идентификује обрасце маргинализације и понуди методолошке приступе за инклузивније наставне планове и програме, а следствено томе, и побољшану школску праксу. Поред тога, анализа утицаја наставних планова и програма на обликовање критичког мишљења и родне свести код ученика тежи остваривању одређеног доприноса у актуелним процесима унапређивања програма - путем осигуравања

шире присутности ауторки у образовном контексту и развитака равноправније рецепције књижевног наслеђа. Реализација свега наведеног представљаће користан подстицај за даља истраживања у области феминистичке критике. Зато Комисија, као што је напоменуто, ПРИХВАТА предложену тему за израду докторске дисертације.

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Број одлуке НСВ о именовању Комисије 8/18-01-008/24-026

Датум именовања Комисије 10. 12. 2024. године

Р. бр.	Име и презиме, звање	Потпис
	Др Јелена Јовановић, ванредни професор	председник
1.	Српска и компаративна књижевност (Научна област)	Филозофски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)
	Др Снежана Божић, ванредни професор	ментор, члан
2.	Српска и компаративна књижевност (Научна област)	Филозофски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)
	Др Марина Јањић, редовни професор	члан
3.	Српски језик (Научна област)	Филозофски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)
	Др Наташа Станковић Шошо, доцент	члан
4.	Српска књижевност (Научна област)	Филолошки факултет Универзитета у Београду (Установа у којој је запослен)
5.	 (Научна област)	 (Установа у којој је запослен)

Датум и место:

.....